

ALDOUS HUXLEY  
CESUR YENİ DÜNYA

Çeviren  
Ümit Tosun

Sunuş  
Margaret Atwood

Sonsöz  
David Bradshaw



## Birinci Bölüm

Sadece otuz dört katlı yerden bitme gri bir bina. Ana girişin üzerinde şu sözcükler, LONDRA MERKEZ KULUÇKA VE ŞARTLANDIRMA MERKEZİ ve üzeri kaplanmış olan Dünya Devleti'nin sloganı, CEMAAT, ÖZDEŞLİK, İSTİKRAR.

Zemin kattaki devasa oda kuzeye bakıyordu. Odanın kendisinin bütün tropik ısıasına karşın pervazların ötesinde tüm yaz boyunca soğuk kalan ince sert bir ışık; pencerelerden süzülüp aç gözlerle, üzerine kumaş örtülü bir figür, soğuktan titreyen soluk silüetli bir akademisyen arıyor, ancak yalnızca bir laboratuvarın cam, nikel ve solukça parıldayan porselenini buluyordu. Kış donukluğuna yine kış donukluğu karşılık veriyordu. Ellerine soluk ceset rengi lastik eldivenler giymiş işçilerin tulumları beyazdı. Işık bir hayaletti, donuk ve ölü. Sadece mikroskopların sarı gövdelerinden belli bir parlak ve canlı töz ödünç alıyordu, çalışma masaları boyunca cilalı tüplerin arasında uzun bir silsile halinde birbirini izleyen enfes çizgiler tereyağı gibi duruyordu.

“Burası da,” dedi Müdür kapıyı açarak, “Dölleme Odası.”

Kuluçka ve Şartlandırma Merkezi Müdürü odaya girdiğinde, güçlükle nefes alan sessizlikte, derin konsantrasyondan kaynaklanan dalgın kendi kendine konuşmaların ısılk ya da uğultusunun ortasında üç yüz Döllendirici, aletlerinin üzerine eğilmiş çalışıyordu. Yeni gelmiş çok genç, pembe ve tüyü bitmemiş bir bölüm öğrenci, ürkek ve acınacak bir şekilde Müdür'ün ardı sıra yürüyorlardı. Her biri elinde bir defter, yüce adam ne zaman bir söz edecek olsa umutsuzca bir şey-

ler yazıyordu. Asıl kaynağın kendisinden. Nadir rastlanır bir ayrıcalıktı. Londra Merkez KŞM Müdürü yeni öğrencilerine değişik bölümleri bizzat gezdirmeye bilhassa önem verirdi.

“Sadece size genel bir fikir vermek için,” diye açıkladı öğrencilere. Çünkü zaten işlerini zekice yapacaklarsa genel bir fikirleri olmak zorundaydı, ancak toplumun iyi ve mutlu üyeleri olacaklarsa ne kadar az bilirlerse o kadar iyi olurdu. Çünkü herkesin bildiği gibi, tikeller, erdem ve mutluluğu getirir; genellikler ise entelektüel açıdan kaçınılmaz belalardır. Toplumun omurgasını düşünürler değil, oymacılar ve pul koleksiyoncuları oluştururlar.

“Yarın,” diye ekledi, hafif tehditkâr bir cana yakınlıkla, “ciddi çalışmaya koyulacaksınız. Genelliklere ayıracak zamanınız olmayacak. Bu arada...”

Bu arada, bu bir ayrıcalıktı. Dosdoğru kaynağından deftere. Çocuklar delice yazmayı sürdürdüler.

Uzun boylu ve daha ziyade zayıf, ama dimdik Müdür odaya girdi. Uzun bir çenesi ve iri, belirgin dişleri vardı, konuşmazken dolgun, biçimli olan dudakları dişlerini zorlukla örtüyordu. Yaşlı mı, genç mi? Otuzlarında mı? Elli mi? Elli beş mi? Söylemek zordu. Zaten bu istikrar yılında, F.S. 632’de bu soru sorulmazdı, sormak aklınıza gelmezdi.

“Başından başlayayım,” dedi KŞM Müdürü ve daha hevesli öğrenciler onun bu niyetini defterlerine not ettiler: *Başından başla*. Koluyla işaret ederek, “Bunlar kuluçka makineleri,” dedi. Yalıtılmış bir kapıyı açıp raflar dolusu deney tüpünü gösterdi. “Bu hafta kullanılacak yumurtalar. Kan sıcaklığında bekletiliyorlar; erkek gametlerse,” dedi ve başka bir kapıyı açtı, “otuz yedi yerine otuz beş derecede bekletilmek zorundalar. Tam kan sıcaklığı kısırlaştırır.” Termojene sarılı koçlar kuzu doğurtmaz.

Müdür kuluçka makinelerine yaslanmaya devam ederek modern dölleme işleminin kısa bir tanımını yaparken, kalemle aceleyle okunmaz biçimde sayfalarda kaydını. Tabii ön-

celikle cerrahi başlangıçtan söz etti; “Toplumun iyiliği için gönüllü olarak geçirilen bu ameliyat aynı zamanda altı maaşa varan ikramiye de beraberinde getirir,” diyerek alınan yumurtalığın nasıl canlı ve aktif gelişim sürecinde tutulduğunu anlatmaya devam etti. Sonra da en uygun sıcaklık, tuzluluk ve akışmazlığı açıklamaya koyuldu. Buradan da, ayrılmış ve olgunlaşmış yumurtaların içinde tutulduğu sıvıya geçti. Çalışma masalarına yönelerek öğrencilere sıvının deney tüplerinden çekilişini ve özel olarak ısıtılmış mikroskop camına damla damla bırakılışını bizzat gösterdi. İçlerindeki yumurtaların nasıl anormallik testine tabi tutulduğunu, nasıl sayılıp sonra da gözenekli bir kaba aktarıldığını açıklayarak bu kabın (onları işlemi izlemeye götürdü) santimetre küp başına yüz binlik düşük yoğunlukta serbest yüzen sperm hayvancığının bulunduğu sıcak bir karışıma batırılışını ve on dakika sonra kabın sıvıdan çıkarılıp içindekilerin tekrar incelenişini izlettirdi. Eğer döllenmeyen yumurta kalırsa tekrar ve gerekirse tekrar batırıldığını; döllenmiş yumurtanın kuluçka makinelerine dönüşünü, Alfa ve Betaların kesin olarak şişelenene dek nerede tutulduğunu; bu arada Gama, Delta ve Epsilonların sadece otuz altı saat sonra Bokanovski İşlemi’ne tabi tutulmak üzere tekrar çıkarıldığını anlattı.

“Bokanovski İşlemi,” diye tekrarladı Müdür ve öğrenciler küçük defterlerinde sözcüklerin altını çizdiler.

Tek yumurta, tek embriyo, tek yetişkin; normallik. Ama bokanovskileştirilmiş bir yumurta tomurcuklanacak, çoğalacak, bölünecektir. Sekiz ila doksan altı tomurcuk, her tomurcuk eksiksiz bir embriyoya, her embriyo da tam boy bir yetişkine dönüşecek. Daha önce sadece bir tane yetişirken doksan altı insan yetiştirmek. İlerleme bu işte.

“Özünde,” diye başladı Müdür, “bokanovskileştirme bir dizi gelişmeyi önleme işlemini kapsamaktadır. Normal büyümeyi engellediğimizde paradoksal biçimde yumurta, tomurcuklanarak *tepki gösterir*.”

*Tomurcuklanarak tepki gösterir. Kalemler çalışıyordu.*

İşaret etti. Çok yavaş hareket eden bir bantta bir tepsi dolusu deney tüpü büyük bir metal kutuya giriyor, hemen bir diğeri görünüyordu. Makineler belli belirsiz vınılıyordu. “Tüplerin işlemiden geçmesi sekiz dakika sürer,” dedi. Sekiz dakika bir yumurtanın dayanabileceği şiddette X ışını. Birkaçı ölüyordu; kalanların en az dayanıklıları ikiye bölünüyor, çoğu dört tomurcuk veriyordu, bazılarıysa sekiz. Hepsi kuluçka makinelerine tekrar konuyor ve tomurcuklar burada gelişmeye başlıyordu. Sonra iki gün geçtiğinde aniden soğutuluyor, tekrar soğutuluyor ve müdahale ediliyordu. İki, dört, sekiz, tomurcukların kendileri de tomurcuk veriyordu; hemen sonrasında neredeyse ölümüne alkole batırılıyorlardı. Sonuçta tekrar filizlenip tomurcuk üstüne tomurcuk veren tomurcuklar –daha fazla müdahale genelde ölümle sonuçlandığından– huzur içinde gelişmeye bırakılıyordu. Bu arada ilk yumurta sekiz ile doksan altı arası bir sayıda embriyoya bölünmüş oluyordu; sizin de hak vereceğiniz gibi bu, doğa üzerinde sağlanmış muazzam bir ilerlemedir. Tek yumurta ikizleri; eskiden olduğu gibi canlı anadan, kazara yumurta bölünmesi sonucu doğan kıyıtırık ikiz ya da üçüzler değil; aksine düzinelerce, yirmilerce, hem de bir katında.

“Yirmilerce,” diye tekrarladı Müdür ve bahşiş dağıtırcasına kollarını açtı. “Yirmilerce.”

Ama öğrencilerden biri bunun avantajının nerede olduğunu sorma aymazlığında bulundu.

“Evladım!” Müdür hızla topuklarının üzerinde öğrenciye döndü. “Göremiyor musun? *Göremiyor* musun?” Bir elini kaldırıp ciddi bir ifadeyle, “Bokanovski İşlemi, toplumsal istikrarın en önemli araçlarından biridir!” dedi.

*Toplumsal istikrarın en önemli araçlarından biri.*

Tektip gruplarda standart erkek ve kadınlar. Küçük bir fabrikanın tüm çalışanları bokanovskileştirilmiş tek bir yumurtanın ürünleri olabilir.

“Doksan altı tektip makinede çalışan doksan altı tek yumurta ikizi!” Sesi coşkudan neredeyse titriyordu. “Tarih boyunca ilk kez nerede olduğunu anlayabiliyorsun.” Gezegensel slogandan alıntıyla, “Cemaat, Özdeşlik, İstikrar,” dedi. Muhteşem sözcükler. “Sonsuz bir biçimde bokanovskileştirebilseydik, bütün sorun çözüldü.”

Standart Gamalar, değişmez Deltalar, tektip Epsilonlar sorunu çözerdi. Milyonlarca tek yumurta ikizi. Seri üretim prensibi sonunda biyolojiye uyarlanabilirdi.

“Fakat, heyhat,” diye Müdür kafasını salladı, “sonsuz sayıda bokanovskileştiremiyoruz.”

Doksan altı üst sınırdı; yetmiş iki ise iyi bir ortalama. Aynı yumurtalık ve aynı erkeğin gametlerinden mümkün olduğunca fazla sayıda tek yumurta ikizi üretmek; yapabileceklerinin en iyisi (ikinci en iyi olmakla birlikte) buydu. Bu kadarı bile zordu.

“Çünkü doğada iki yüz yumurtanın olgunluğa ulaşması otuz yıl sürer. Ama bizim işimiz şu anda nüfusu sabitleştirmektir, burada, bu anda. Bir çeyrek yüzyıl zarfında damla damla ikiz üretmek ne gibi bir fayda sağlar ki?”

Hiçbir faydası olmayacağı açıktı. Fakat Podsnap tekniği, olgunlaşma sürecini büyük ölçüde hızlandırmıştı. İki yıl içinde en azından yüz elli olgun yumurtayı garantileyebiliyorlardı. Dölle ve bokanovskileştir –diğer bir deyişle, yetmiş iki ile çarp– bu da ortalama olarak yüz elli tek yumurta ikizi grubundan yaklaşık on bir bin erkek ya da kız kardeş üretebilmek demekti, tümü aynı çağda, sadece iki yıl içinde gerçekleşiyordu.

“Bazı istisnai durumlarda tek yumurtalıktan on beş binin üzerinde yetişkin elde ettiğimiz de oluyor.”

O anda oradan geçmekte olan sarışın, kızıl suratlı genç bir adama işaret ederek, “Bay Foster,” dedi. Kızıl suratlı yaklaştı. “Tek bir yumurtalık rekorumuz nedir söyler misiniz, Bay Foster?”

“Bu Merkez’de on altı bin on ikidir,” diyerek hiç tereddüt-süz yanıtladı Bay Foster. Çok hızlı konuştu, canlı mavi göz-leri vardı ve rakamlar alıntılarmaktan açıkça zevk alıyordu. “Yüz seksen dokuz ikiz grubundan on altı bin on iki adet. Ama tabii bazı tropik Merkezlerde,” diye cırcır konuşmayı sürdürdü, “çok daha iyisini de başardılar. Singapur birçok kez on altı bin beş yüzü aşmıştır; Mombasa ise on yedi bin çizgisine ulaşmıştır. Ama onların adil olmayan avantajları var. Bir zenci yumurtalığının sümüksü sıvıya verdiği tepkiyi görmelisiniz! Müthiş bir şey, eğer Avrupa malzemeye çalışmaya alışmışsanız şaşırmadan edemiyorsunuz. Fakat,” diye gülererek ekledi (mücadele ışığı gözlerinde parlıyor, çenesini kaldırışıyla meydan okuyordu), “onları yenmeye kararlıyız. Şu anda harika bir Delta-Eksi yumurtalığı üzerinde çalışıyorum. Daha sadece on sekiz aylık. Tüpte ya da embriyoda şimdiden on iki bin yedi yüz çocuğu oldu bile. Ve hâlâ ürettiyor. Onları yeneceğimiz gün yakındır.”

“İşte böyle olacak!” dedi Müdür ve Bay Foster’ın omzuna dokundu. “Bizimle gelin de çocuklar uzman bilgilerinizden faydalansınlar.”

Bay Foster alçakgönüllülükle gülümsedi. “Zevkle.” Yürüdüler.

Şişeleme Odası’na uyumlu bir telaş ve düzenli bir faaliyet hâkimdi. Uygun boyda kesilip hazırlanmış dişi domuzdan alınma taze karınzarı parçaları, küçük asansörlerle yeraltındaki Organ Deposu’ndan hızla yukarıya ulaşıyordu. Vız ve sonra tık! Asansör kapıları yanlara açılıyordu; Zar-Yerleştirici’ye sadece elini uzatmak ve parçayı almak kalıyordu, sonra sokup düzeltiyordu ve zarı yerleştirilen şişe sonsuz uzanan bant boyunca uzaklaşmadan yine vız ve tık! Başka bir karınzarı parçası başka bir şişeye yerleştirilmeye hazır, derinlerden yükseliyor, bandın yavaş ve durmak bilmez faaliyetini böylece sürüyordu.

Zar-Yerleştiricilerin yanında Kayıtçılar dikiliyordu. Bant

ilerliyordu; yumurtalar tek tek deney tüplerinden alınıp daha büyük kaplara aktarılıyordu; karınzarı ustalıklarla yarıyor, morül yerine bırakılıyor, tuzlu çözelti ekleniyordu... Şişe artık ilerlemiş bulunuyordu ve sıra etiketçilere geliyordu. Kalıtım, dölleme tarihi, Bokanovski Grubu üyeliği gibi ayrıntılar deney tüpünden şişeye aktarılıyordu. Adsızlık sona eriyor, isim ve kimlik bilgileri kazandırılıyordu. Faaliyet yavaş bir biçimde sürüyor; duvardaki bir delikten geçerek Sosyal Belirleme Odası'na doğru ilerliyordu.

"Seksen sekiz metreküplük kartlı fihrist," diyen Bay Foster'ın ardından içeri girdiler.

"İlgili tüm bilgiler buradadır," diye ekledi Müdür.

"Her sabah güncelleştirilir."

"Ve her öğleden sonra eşgüdümlenir."

"Hesaplamalar bu bilgilerle yapılır."

"Şu, şu nitelikte bir sürü birey," dedi Bay Foster.

"Bu nitelikler bireylere, şu, şu miktarlarda dağıtılır."

"Her an en yüksek Şişeden Alım Hızı."

"Beklenmedik kayıplar anında düzeltilir."

"Anında," diye tekrarladı Bay Foster, "son Japonya depreminden sonra kaç saat mesai yaptığımı bilerseniz," diyerek neşeyle güldü ve kafasını salladı.

"Sosyal Belirlemeciler buldukları rakamları Döllendiricilere iletirler."

"İstedikleri embriyoları Döllendiriciler sağlar onlara."

"Şişeler sosyal belirleme için buraya gelir."

"Buradan da aşağıya. Embriyo Deposu'na gönderilirler."

"Biz de şimdi oraya gidiyoruz."

Bir kapıyı açan Bay Foster merdivenlerden zemin kata doğru önden yola koyuldu.

Sıcaklık hâlâ tropikti. Gittikçe yoğunlaşan bir alacakaranlığa doğru inmeye devam ettiler. İki kapı ve çift dönüşlü bir geçit, ışığın içeri sızmasına izin vermiyordu.

"Embriyolar fotoğraf filmi gibidirler," diye espri yapan

Bay Foster ikinci bir kapıyı itti. “Sadece kırmızı ışığa dayanabiliyorlar.”

Öğrencilerin Bay Foster’ın peşinden içine daldıkları boğucu ve sıcak karanlık, gerçekten de yaz öğle sonralarında kapalı gözlerin arkasındaki türden gözle görülebilir, kızıl bir karanlıktı; üst üste dizilmiş şişkin şişe dizileri, içlerindeki sayısız yakutla parılıyordu. Yakutların arasında, cilt vereminin tüm belirtilerini taşıyan mor gözlü erkek ve kadınların soluk kırmızı hayaletleri dolanıyordu. Makinelerin uğultu ve zırlıtısı belli belirsiz havaya karışıyordu.

Konuştuktan yorulan Müdür, “Çocuklara birkaç rakam verin, Bay Foster,” dedi.

Bay Foster da zaten rakam vermeye can atıyordu.

“Uzunluğu iki yüz yirmi, eni iki yüz metre, yüksekliği ise on.” Yukarıyı gösterdi. Öğrenciler kafalarını su içen tavuklar gibi yüksek tavana kaldırdılar.

38

Üst üste konmuş üç dizi raf vardı, zemin kat seviyesinde, birinci ve ikinci galerilerde. Galerilerin örümcek ağı misali çelik iskeleti, karanlıkta tüm yönlerle doğru uzanıyordu. Yakınlarında üç kızıl hayalet, yürüyen bir merdivenden damacanaları indirmekle meşguldü.

Sosyal Belirleme Odası’ndan geliyordu yürüyen merdiven.

Her şişe on beş raftan birine yerleştirilebiliyordu ve görülemiyorsa da her raf, saatte otuz üç nokta üç santimetre hızla ilerleyen taşıyıcı bir banttı. İki yüz altmış yedi gün boyunca günde sekiz metre. Toplam iki bin yüz otuz altı metre. Zemin katta bir tur, ikincide yarım tur ve iki yüz altmış yedinci sabah Şişeden Alım Odası’na varış. Sözümona Bağımsız Varoluş.

“Ama bu geçen sürede,” diye başladı Bay Foster, “onlara birçok şey kazandırırız. Ah evet, birçok şey.” Gülüşünde bilmişlik ve zafer edası vardı.

“İşte böyle olacak,” dedi bir kez daha Müdür. “Dolaşalım. Onlara her şeyi anlatın, Bay Foster.”

Bay Foster hakkıyla anlattı.

Onlara karınzarı döşeginde büyüyen embriyoyu anlattı ve embriyonun beslendiği yapay kanı tattırdı. Niye bu yapay kanı plasenta ve tiroksinle zenginleştirmek gerektiğini açıkladı. *Corpus luteum* ekstresini anlattı. o ile 2140 metre arasında her on iki metrede bir bu projesteron endokrinini otomatik olarak zerk eden enjektör memelerini gösterdi. Yolun son doksan altı metresi boyunca gittikçe artan dozlar da verilen salgıdan söz etti. Her şişeye 112. metrelerde yerleştirilen yapay ana rahmi dolaşım ünitesini tarif etti; yapay kanın bulunduğu hazneyi, kanı plasenta üzerinde hareket halinde tutan, sentetik akciğere ve kirli kan filtresine taşıyan merkezkaç pompasını gösterdi. Embriyonun sorun çıkaran anemiye yakalanma eğiliminden ve sonuçta bunu gidermek üzere vermek zorunda kaldıkları yüksek dozlarda domuz midesi ekstresinden ve tay cenininden alınma karaciğerden bahsetti.

Onlara, her sekiz metrenin son iki metresi boyunca tüm embriyoları, hareket olgusuyla tanıştırmak için aynı anda sarsmaya yarayan basit mekanizmayı gösterdi. ‘Şişeden Alım travması’ denen şeyin önemine değindi ve bu tehlikeli şokun etkisini en aza indirmek için şişelenmiş embriyoyu uygun eğitimden geçirmek yoluyla alınan tedbirleri saydı. 200 metre yakınlarında yapılan cinsiyet testlerini anlattı. Etiketleme sistemini açıkladı: Beyaz zemin üzerine siyah yazıyla; erkekler için T, dişiler için daire ve yazgısı kısır olarak belirlenenlere de soru işareti.

“Çünkü zaten çoğu durumda doğurganlık sadece başa beladır,” dedi Bay Foster, “gerçekte bin iki yüz yumurtalıktan birinin doğurgan olması amaçlarımıza yeter de artar bile. Ama elimizde iyi seçenekler olsun isteriz. Şüphesiz işi hep sağlama almak gerekir. O yüzden dişi embriyoların yüzde

otuzunun normal gelişimine izin veriyoruz. Diğerlerine yolun kalanında her yirmi dört metrede bir, bir erkek cinsiyet hormonu verilir. Sonuç: Şişeden kısır dişiler olarak çıkarılırlar; yapısal olarak gayet normal (sakallarının çıkması eğilimi gibi çok küçük bir istisnayı saymazsak, diye kabullenmek zorunda kaldı), ama kısır. Kesinlikle kısır. Ki bu da sonunda bizi,” diye devam etti, “doğanın salt kölece taklidinden uzaklaştırıp insan buluşlarının çok daha ilginç dünyasına taşımaktadır.”

Ellerini ovuşturdu. Elbette sadece embriyo kuluçkalandırmakla yetinmeyeceklerdi; inekler bile yapabiliyordu bunu.

“Aynı zamanda yazgılarını belirleyip şartlandırıyoruz. Bebeklerimizi şişeden sosyalleşmiş insanlar olarak çıkarıyoruz, Alfalar ya da Epsilonlar olarak, geleceğin kanalizasyon işçileri ya da geleceğin...” Geleceğin Dünya Denetçileri diyecekti ama kendini düzeltip, “geleceğin Kuluçka Merkezi Müdürleri olarak,” dedi.

KŞM Müdürü iltifata gülümseyerek karşılık verdi.

II. rafta 321. metrenin yanından geçiyorlardı. Genç bir Beta-Eksi tamirci, elinde tornavida ve somun anahtarı, geçmekte olan bir şişenin yapay kan pompasıyla uğraşıyordu. Cıvatayı sıkıştırdıkça, makinenin uğultusu gıdım gıdım ton değiştiriyordu. Bir diş, bir diş daha... Son bir kez sıktı, devir sayacına göz attı, işi tamamdı. Bu çizgide iki adım ilerledi ve sıradaki pompa üzerinde aynı işleme başladı.

“Dakikadaki devir sayısı düşürüldüğünde yapay kan daha yavaş dolaşır; akciğerden daha uzun aralıklarla geçer ve sonuçta embriyoya daha az oksijen verir,” diye açıkladı Bay Foster. “Bir embriyonun normalin altında kalması için oksijen kısıtlamasından daha iyi bir yöntem yoktur.” Yine ellerini ovuşturdu.

Saf bir öğrenci, “Fakat niye embriyonun geri kalmasını istiyorsunuz?” diye sordu.

Uzun bir sessizliği bölerek, “Eşek!” dedi Müdür. “Bir Epsi-

lon embriyosuna, Epsilon kalıtımı kadar Epsilon ortamının da sağlanması gerektiği hiç mi aklına gelmedi?”

Belli ki aklına gelmemiştir. Kafası karmakarışık oldu.

“Ne kadar alt sınıfa aitse o kadar az oksijen verilir,” dedi Bay Foster. İlk etkilenen organ beyin olurdu, sonra da iskelet. Normal oksijenin yüzde yetmişiyle cüceler yaratıyordunuz. Yetmişden azıyla gözsüz canavarlar.

“Ki hiçbir işe yaramazlar,” diye başladı Bay Foster.

Oysa (sesine bir heves ve gizlilik gelmişti), yetişkin olma süresini kısaltacak bir teknik geliştirebilseler ne büyük bir zafer kazanılır, Toplum’a ne büyük faydalar sağlanabilirdi!

“Atları düşünün.”

Düşündüler.

Atlar altı yaşında olgunlaşıyordu, fillerse on. Oysa bir erkek on üçünde cinsel olarak olgunlaşmamıştır; ancak yirmisine vardığında tam olarak gelişmiştir. Tabii bu nedenle geciken gelişmenin meyvesi, insan zekâsı.

Çok haklı olarak Bay Foster, “Ama Epsilonlarda insan zekâsına ihtiyaç duymayız,” dedi.

Duyulmazdı ve zeki de olmazlardı. Ama Epsilon beyni on yaşında olgunlaşmakla birlikte bedeni, on sekiz yaşına dek çalışmaya uygun hale gelmiyordu. Boşa giden, uzun, fuzulü hamlik yılları. Fiziksel gelişme, örneğin bir ineğininki denli hızlandırılabilseydi, Topluluk için ne kadar büyük bir kazanç olurdu!

Öğrenciler, “Muazzam!” diye mırıldandılar. Bay Foster’ın heyecanı bulaşıcıydı.

Buradan epey teknik konulara geçti; insanların bu kadar yavaş gelişmesine neden olan anormal endokrin koordinasyonundan söz etti ve bunu açıklamak için tohumal bir mutasyon üzerinden örnekleme yaptı. Bu tohumal mutasyonun etkileri engellenebilir miydi? Epsilon embriyosu uygun bir teknikle köpek ve ineklerdeki normallığe döndürülebilir miydi? İşte sorun buydu. Geriye çözmek kalıyordu.

Pilkington, Mombasa'da, dört yaşında cinsel açıdan olgunlaşan ve altı buçuk yaşında tamamen büyüyen bireyler üretmişti. Bilimsel bir zafer. Ne var ki toplumsal açıdan faydasız. Altı yaşındaki erkek ve kadınlar, Epsilon işi bile yapamayacak kadar aptal oluyordu. Bu işlem de ya hep ya hiç türündendi. Değiştirmeyi ya hiç başaramıyor ya da fazlasıyla başarıyordunuz. Hâlâ yirmi yaş yetişkini ile altı yaş yetişkini arasında bir ortak noktaya ulaşmaya çalışıyorlardı. Ve o ana kadar başarı sağlanamamıştı. Bay Foster iç geçirerek başını salladı.

Kızıl alacakaranlıktaki gezintileri onları 9. rafın 170. metresinin yakınlarına getirmişti. Bu noktadan itibaren 9. raf muhafaza içine alınıyordu. Şişeler yolculuklarının kalanını, arada sırada iki üç metrelik açıklıkları bulunan bir tür tünelde sürdürüyorlardı.

“Isı şartlandırması,” dedi Bay Foster.

Bir sıcak tünelin ardından bir serin tünel geliyordu. Serinlik, şiddetli X ışınları yoluyla rahatsızlık hissiyle ilişkilendiriliyordu. Şişeden alınma anı geldiğinde, embriyolarda soğuk korkusu yaratılmış oluyordu. Yazgıları; tropik bölgelere göç edecek, madenci, asetatlı ipek dokumacısı ve demir çelik işçisi olacak şekilde belirlenmiş oluyordu. Sonra da beyinleri, bedenlerinin seçimini pekiştirecek şekilde işleniyordu. “Onları ısıyla büyümeye şartlandırıyoruz,” diyerek başladı Bay Foster. “Üst kattaki iş arkadaşlarımız onlara sığağı sevmeyi öğretecekler.”

“Bu da,” diye veciz bir ifadeyle ekledi Müdür, “mutluluk ve erdemin sırrıdır; yapmak *zorunda* olduğun şeyi sevmek. Tüm şartlandırmaların amacı budur: İnsanlara, kaçınılmaz toplumsal yazgılarını sevdirmek.”

İki tünel arasındaki bir açıklıkta bir hemşire, geçmekte olan bir şişenin içindeki jelatinimsi maddeye özenle ince uçlu bir şırıngayı sokuyordu. Öğrenciler ve rehberleri birkaç dakika sessizce hemşireyi izlediler.

Sonunda şırıngayı çekip doğrulduğunda, Bay Foster, “Lenina,” dedi.

Kız irkilerek döndü. Bütün cilt veremine ve mor gözlerine rağmen, şaşılacak kadar güzel olduğu görülebiliyordu.

“Henry!” Kızıl bir parıltıyla Bay Foster’a gülümsedi; bir dizi mercan diş.

Müdür, “Çok hoş, çok hoş,” diye mırıldandı ve iki üç kez yumuşakça kızın omzuna dokundu. Karşılığında, daha çok saygıdan kaynaklanan bir gülümseme buldu.

Bay Foster sesinin tonunu profesyonelleştirerek, “Embriyolara ne veriyorsunuz?” diye sordu.

“Her zamanki tifo ve uyku hastalığı aşılarım.”

Bay Foster öğrencilere açıklamayı sürdürdü: “150. metrede tropik işçileri aşılamaya başlarız. Embriyoların hâlâ solungaçları vardır. Balıklara, müstakbel insanın hastalıklarına karşı bağışıklık kazandırırız.” Sonra yine Lenina’ya dönerek, “Her zamanki gibi öğleden sonra beşe on kala çatıda,” dedi.

Müdür bir kez daha, “Çok hoş,” dedi ve kızın omzunu son bir kez okşayıp diğerlerinin ardından uzaklaştı.

10. rafta gelecek neslin kimya işçileri; kurşun, yanmış ki-reç, katran ve klora dayanıklılık konusunda eğitiliyordu. 225 tane embriyo halindeki füze mühendisi grubunun ilki 3. raftaki 1100. metre işaretini henüz geçiyordu. Özel bir mekanizma, bulundukları kabı sürekli döndürüyordu. Bay Foster açıkladı: “Denge hislerini geliştirmek için. Havada duran bir füzenin dışında tamir yapmak öyle her babayiğidin harcı değildir. Yarı yarıya aç kalsınlar diye dik durduklarında dolaşımalarını yavaşlatıyoruz ve baş aşağı kaldıklarında yapay kan akışını iki katına çıkarıyoruz. Böylece baş aşağı kalmanın iyi olmak anlamına geldiğini öğreniyorlar; aslında sadece başlarının üzerinde dikilirken gerçekten mutlu olabiliyorlar.”

“Şimdi de,” diye konuşmayı sürdürdü Bay Foster, “sizlere çok ilginç bir Alfa-Artı Entelektüel şartlandırması göstermek istiyorum. 5. rafta büyük bir grup bizi bekliyor,” dedi ve

zemin kata inmeye başlamış olan iki çocuğa, “Birinci Galeri katında,” diye seslendi.

“900. metre civarında bir yerdeler,” diye açıkladı. “Ceninlerin kuyrukları tamamen kaybolana dek, işe yarar bir zihinsel şartlandırma yapamazsınız. Beni izleyin.”

Ama Müdür saatine bakmıştı. “Üç on var,” dedi. “Korkarım Entelektüel embriolarına zaman kalmadı. Çocukların öğle uykuları sona ermeden Çocuk Yuvaları’na gitmemiz gerekiyor.”

Bay Foster hayal kırıklığına uğradı. “Hiç olmazsa Şişeden Alım Odası’na bir göz atsaydık,” diye yalvardı.

Müdür hoşgörüsüyle karışık gülümseyerek, “Peki öyleyse, sadece bir göz atalım,” dedi.

## İkinci Bölüm

Bay Foster Şişeden Alım Odası'nda kaldı. KŞM Müdürü ve öğrencileri en yakın asansöre binip beşinci kata çıktılar.

ÇOCUK YUVALARI. Bildiri panosunda YENİ-PAVLOV-CU ŞARTLANDIRMA ODALARI yazıyordu.

Müdür bir kapıyı açtı. Büyük, boş bir odaya girdiler. Çok parlak ve güneşli bir odaydı; çünkü güneye bakan duvarın tamamı tek bir pencereydi. Viskoz keteninden yapılmış pantolon ve ceketlerden oluşan bir üniforma giymiş, saçlarını mikroptan korumak üzere beyaz keplerin altına gizlemiş yarım düzine hemşire, gül dolu vazoları zemin boyunca tek sıra halinde dizmekle meşguldü. Tıka basa çiçek dolu büyük vazolar. Yeni açmış, ipek yumuşaklığında binlerce taçyaprak, binlerce küçük meleğin yanaklarını andırıyordu. Fakat o parlak ışıktaki melekler, sadece pembe ve Ari değil, aynı zamanda pırıl pırıl Çinlilerdi ve Meksikalılardı, aynı zamanda çok fazla göksel sür dinlemekten felçli ve ölü gibi solgun, ölüm sonrası mermer beyazlığı misali soluktular.

Müdür girince hemşireler hazır ola geçtiler.

Kısaca, “Kitapları dizin,” dedi.

Hemşireler sessizce emri yerine getirdiler. Kitaplar gül vazolarının arasına düzgünce yerleştirildi: her birinde parlak renkli bir dört ayaklı hayvan, kuş ya da balık sayfası davetkâr bir şekilde açılmış bir sıra yuva kitapçığı.

“Şimdi de çocukları içeri alın.”

Aceleyle odadan çıkıp bir iki dakika içinde döndüler. Her

biri, dört tarafı telle çevrili dört raflı, tekerlekli servis masası benzeri şeyleri iterek içeri girdiler. Her rafta tıpatıp birbirine benzeyen (belli ki bir Bokanovski grubuydu), hepsi (Delta sınıfından oldukları için) haki renkte giydirilmiş sekiz aylık bebekler vardı.

“Yere indirin.”

Çocukları indirdiler.

“Şimdi onları döndürün ki çiçekleri ve kitapları görebilsinler.”

Döndürülen bebekler önce sessizleştiler, sonra da parlak renkli öbeklere, beyaz sayfalarındaki şenlikli parlak şekillere doğru emeklemeye başladılar. Hedeflerine yaklaşıırken güneş, geçici olarak gizlendiği bulutun ardından çıktı. Güller sanki içlerinden yükselen ani bir coşkuyla alevlendiler, kitapların parlak sayfalarını yeni ve derin bir önem kapladı. Emekleyen bebek saflarından minik heyecan kıkırtıları ve keyif cıvıltıları yükseldi.

46

Müdür ellerini ovuşturdu. “Mükemmel!” dedi. “Bilerek yapılmış bile olabilir.”

Hızlı emekleyenler hedeflerine ulaştılar. Minik eller kararsızca uzanıyor, dokunup kavrayarak taçyaprakları yoluyor, kitapların aydınlanmış sayfalarını buruşturuyordu. Müdür, bebeklerin tamamı eğlenceye katılana dek bekledi ve sonra, “Dikkatle izleyin,” dedi. Elini kaldırarak işareti verdi.

Odanın diğer ucunda dikilmekle olan Baş Hemşire küçük bir kolu indirdi.

Şiddetli bir patlama oldu. Gittikçe tizleşen bir siren ötme-ye başladı. Alarm zilleri delirtircesine çalıyordu.

Ürken çocuklar çılgınlık atmaya başladılar; yüzleri dehşetle şekilden şekle giriyordu.

“Şimdi de,” diye bağırdı Müdür (çünkü gürültü sağır ediciydi), “şimdi de dersi hafif bir elektrik şokuyla pekiştirelim.”

Elini yine salladı ve Baş Hemşire ikinci bir kolu indirdi. Bebeklerin çılgınlıklarının tonu aniden değişti. Şimdi çıkardık-

ları keskin, kasılmalı haykırışlarda delice bir çaresizlik vardı. Küçük bedenleri titreyip kasılıyor, kol ve bacakları, görünmez teller tarafından çekiliyormuşçasına sarsılıyordu.

Müdür açıklarcasına, “Zeminin bu bölümünün tamamına elektrik verebiliriz,” diye bağırdı. “Ama bu kadarı yeter,” dedi ve hemşireye işaret verdi.

Patlamalar ve ziller durdu, sirenlerin ötüşü bir tondan diğerine geçerek kesildi. Gergin şekilde sarsılan bedenler gevşedi ve çıldırmış bebek çığlıkları ve hıçkırık dolu ağlamalar, bir kez daha olağan dehşetten kaynaklanan normal inlemelere dönüştü.

“Çiçekleri ve kitapları tekrar yaklaştırm.”

Hemşireler emre uydular, ama bebekler; güller yaklaştırdığında, cıvı cıvı renkli kedicik, öten horoz, meleyen kara koyun resimlerini görür görmez dehşetle uzaklaşmaya çalıştılar ve çığlıklarının şiddeti aniden yükseldi.

Müdür zafer edasıyla, “Dikkatle gözlemleyin,” dedi, “gözlemleyin.”

Kitaplar ve şiddetli gürültüler, çiçekler ve elektrik şokları; az da olsa bu kavramlar bebeklerin zihinlerinde birbiriyle ilişkilendirilmişti; aynı ya da benzeri dersler iki yüz kere tekrarlandığında ayrılmaz bir biçimde birleştirilecekti. İnsanın birleştirdiğini ayırmaya doğanın gücü yetmezdi.

“Kitaplara ve çiçeklere, eskiden psikologların ‘içgüdüsel’ dediği bir nefret besleyerek büyüyecekler. Refleksleri değişmez bir biçimde şartlandırılır. Hayatları boyunca kitaplardan ve botanikten uzakta, güvende olacaklar.” Müdür hemşirelere dönüp, “Götürün onları,” dedi.

Hâlâ çığlık atmakta olan haki bebekler tekerlekli servis masalarına yüklendi ve iterek uzaklaştırıldılar. Arkalarında ekşi süt kokusu ve hayli makbule geçen bir sessizlik bıraktılar.

Öğrencilerden biri elini kaldırdı; alt sınıf insanlarının Topluluk’un değerli zamanını kitaplarla harcamasına izin

verilmemesinin nedenini anlayabiliyordu ve tabii ki reflekslerinden birinin şartlandırmasını bozabilecek bir şey olan okuma riski de her zaman vardı, ama yine de... işte, çiçekler konusunu anlayamamıştı. Niye Deltaların çiçekleri sevmesini psikolojik olarak imkânsızlaştırmakla uğraşılıyordu ki?

KŞM Müdürü sabırla açıkladı. Eğer çocuklara bir gül görünce çığlık attırılıyorsa, nedeni yüksek ekonomi politikasıydı. Kısa süre önceydi (bir yüzyıl ya var ya yoktu). Gamalar, Deltalar ve hatta Epsilonlar çiçekleri sevmeye şartlandırılmışlardı; özelde çiçeği, geneldeyse vahşi doğayı. Amaç, her fırsatta kırlara koşma isteği yaratmak ve böylece ulaşım tüketimine zorlamaktı.

“Ulaşım tüketmediler mi peki?” diye sordu öğrenci.

“Hem de çok,” diye yanıtladı Müdür. “Ama başka hiçbir şey tüketmediler.”

Kır çiçekleri ve manzara seyretmenin önemli bir kusuru var, bedavalar, diye açıkladı. Doğa sevgisiyle fabrikalar çalışmaz. En azından alt sınıflarda doğa sevgisini kaldırmaya karar verildi, ancak ulaşım tüketimi eğilimi kalacaktı. Çünkü elbette nefret etseler de kırlara gitmeye devam etmeleri önemliydi. Sorun, ulaşım tüketimi için kır çiçekleri ve manzara seyretmekten ekonomik olarak daha sağlam bir neden bulmaktı. Gerektiği şekilde bulundu.

Müdür, “Kitleleri kırlardan nefret etmeye şartlandırıyoruz,” diye başladı. “Aynı zamanda onları doğa sporlarını sevmeye şartlandırıyoruz. Bunu yaparken de tüm doğa sporlarının gelişmiş aletlerle yapılmasını sağlıyoruz. Böylece hem endüstriyel ürünler, hem de ulaşım tüketiyorlar, işte buradan da elektrik şokuna geliyoruz.”

“Şimdi anladım,” diyen öğrenci hayran kalmış bir halde sustu.

Sessizlik oldu, sonra Müdür boğazını temizleyerek başladı, “Bir zamanlar, Ford’umuz henüz yeryüzündeyken Reuben Rabinovitch adında bir çocuk vardı, Reuben Lehçe konuşan

ebeveynlerin çocuğuydu.” Müdür kendi konuşmasını böle-  
rek, “Lehçe nedir biliyorsunuzdur sanırım?” dedi.

“Ölü bir dil.”

Öğrendikleriyle gösteriş yapmayı seven başka bir öğrenci  
ışgüzarca, “Fransızca ve Almanca gibi,” dedi.

“Peki ya ebeveyn,” diye sordu Müdür.

Rahatsız edici bir sessizlik oldu. Çocukların birkaçı kızar-  
dı. Müstehcenlik ile saf bilim arasındaki önemli fakat bir o  
kadar da ince ayrımı yapmayı henüz öğrenmemişlerdi. So-  
nunda içlerinden biri elini kaldırma cesaretini buldu.

“Eskiden insanlar...” duraksadı; kan yüzüne sıçradı. “Şey,  
canlı yavru olarak doğarlardı.”

“Doğru,” diye Müdür başını sallayarak onayladı.

“Ve bebekler şişeden çıkarıldığında...”

“Doğurulduğunda,” diye düzeltildi.

“İşte o zaman ebeveyn olurlardı, yani, bebekler değil tabii;  
diğerleri.” Zavallı çocuk iyiden iyiye mahcup olmuştu.

“Kısacası, ebeveynler anne ve babaydı,” diye özetledi Mü-  
dür. Aslında bilim olan müstehcenlik, çocukların sessiz göz  
kaçırışlarının ortasına bam güm düşmüştü. “Anne,” diye  
yüksek sesle tekrarladı: Şimdi de bilim taslamaya başlamıştı  
ve sandalyesinde geri yaslanarak ciddi bir tonla, “Bunlar hoş  
olmayan gerçekler, biliyorum. Ama zaten tarihi gerçeklerin  
çoğu can sıkıcıdır.”

Küçük Reuben’a döndü; bir akşam anne ve babası (*bam  
güm!*), dikkatsizlik eseri Reuben’ın odasındaki radyoyu açık  
unutmuşlar.

(“Fakat şunu unutmamalısınız ki o barbarca bebek do-  
ğurarak çoğalma günlerinde çocuklar, Devlet Şartlandırma  
Merkezleri’nde değil, ebeveynleri tarafından yetiştirilirdi.”)

Çocuk uykudayken Londra kaynaklı bir program yayın-  
lanmaya başlamış; ertesi sabah çocuğun *bam gümü* şaşkına  
dönmüşler (çocukların gözü pek olanları birbirlerine sırtma  
cesareti gösterdiler), çünkü küçük Reuben uyandığında o tu-

haf ihtiyar yazarın, (eserlerinin bize ulaşmasına izin verilen çok az sayıda yazardan biri olan) George Bernard Shaw'un uzun bir konuşmasını kelimesi kelimesine tekrarlamış, ki Shaw konuşmasında, doğruluğu kesinlikle kanıtlanmış bir geleneğe uygun olarak, kendi dehasından bahsediyormuş. Tabii ki Küçük Reuben'in göz kırptırması ile bıyık altından gülüşü yüzünden bu konuşmayı kesinlikle anlamamışlar ve çocuklarının çıldırdığını düşünerek doktor çağırmışlar. Şansları varmış ki doktor İngilizce biliyormuş ve söylevin, bir gece önce Shaw'un yayınlamış olduğu konuşma olduğunu anlamış. Olayın önemini anlayan doktor, konuyu bir mektupla tıp basınına iletmiş.

"Böylece uykuda öğretme yöntemi ya da hipnopedya keşfedilmiş oldu," diyen KŞM Müdürü uzunca bir süre sessiz kaldı.

Yöntem keşfedilmişti; ama yararlı bir şekilde uygulanması için uzun yıllar geçmesi gerekti.

"Küçük Reuben vakası, Ford'umuzun ilk T-Modeli'nin piyasaya çıkışından sadece yirmi üç yıl sonra yaşanmıştır." (Burada Müdür karnının üzerinde bir T işareti yaptı ve bütün öğrenciler huşu içinde taklit ettiler.) "Fakat..."

Öğrenciler coşkuyla not ettiler. *"Hipnopedya, resmen ilk kez F.S. 214 yılında kullanıldı. Niye daha önce değil? İki nedeni var (a)..."*

"İlk deneyleri yapanlar," dedi Müdür, "yanlış yoldaydılar. Hipnopedyanın zihinsel eğitim aracı olarak kullanılabileceğini düşünüyorlardı..."

(Sağına yatmış küçük bir çocuk, sağ kolu dışarıda ve sağ eli yatağın kenarından sarkmış. Bir kutunun yan tarafındaki daire şeklinde bir hoparlörden gelen yumuşak bir ses anlatmaktadır.)

"Nil, Afrika'nın en uzun, dünyanın da ikinci en uzun nehridir. Mississippi-Missouri nehrinden daha kısa olmakla birlikte, nehir havzası uzunluğu açısından bütün nehirlerin

başında gelir, 35 derece enleminden başlayarak...”

Ertesi sabah kahvaltıda biri, “Tommy,” der, “Afrika’nın en uzun nehri hangisidir biliyor musun? Çocuk kafasını sallar. Ama, ‘Nil Afrika’nın en uzun...’ diye başlayan bir şey hatırlamıyor musun?”

“Nil-Afrika’nın-en-uzun-dünyanın-da-ikinci-en-uzun-nehridir...” Sözcükler bir solukta çıkar. “Mississippi-Missouri-nehirinden-daha-kısa...”

“Pekâlâ, Afrika’nın en uzun nehri hangisidir?”

Boş gözlerle bakar. “Bilmem.”

“Ama Nil, Tommy.”

“Nil-Afrika’nın-en-uzun-dünyanın da...”

“Öyleyse en uzun nehir hangisi, Tommy?”

Tommy gözyaşlarına boğulur. “Bilmiyorum,” diye haykırır.

O haykırış, ilk araştırmacıların cesaretini kırdı, diye açıkladı Müdür. Deneylerden vazgeçildi. Bir daha çocuklara uykularında Nil’in uzunluğunu öğretmeye kalkışmadılar. İyi de oldu. Konusunu bilmeden bir bilimi öğrenemezsin.

“Oysa keşke *ahlâk* eğitimiyle başlamış olsalardı,” diyen Müdür kapıya yöneldi. Öğrenciler peşine takılıp, yürürken ve asansörde yukarı çıkarken aceleyle notlar almaya devam ettiler. “Şartlar ne olursa olsun ahlâk eğitimi asla ussal olmalıdır.”

On dördüncü katta asansörden indiklerinde bir hoparlör, “Sessizlik, sessizlik,” diye fısıldıyordu. Hoparlör-ağızlar yorulmaz bir biçimde aynı uyarıyı her koridor boyunca belli aralıklarla tekrarladılar. Öğrenciler ve hatta Müdür bile kendiliklerinden ayakuclarında yürümeye başladılar. Hepsi Alfa’ydılar, şüphesiz; ama Alfalar bile iyi şartlandırılmışlardı. “Sessizlik, sessizlik.” Bütün on dördüncü katın havasına bu kesin emrin ıslığı egemendi.

50 metre kadar ayakuclarına basarak yürüdükten sonra Müdür’ün temkinlice açtığı bir kapıya ulaştılar. Eşikten at-

layarak kepenkli bir yataktan alacakaranlığa daldılar. Seksen tane bebek yatağı duvar boyunca tek sıra halinde dizilmişti. Uzaklardan fısıldanan belli belirsiz sesleri andıran hafif, düzenli nefes alma sesleri ve kesintisiz bir mırıltı duyuluyordu.

İçeri girdiklerinde ayaklanan bir hemşire, Müdür'ü görünce hazır ola geçti.

"Bu öğleden sonraki ders nedir?" diye sordu.

"İlk kırk dakikada Cinselliğe Giriş yaptık," yanıtını verdi. "Fakat şu anda 'Sınıf Bilincine Giriş' dersine geçmiş durumdayız."

Müdür, bebek yatakları boyunca yavaşça yürüdü. Uykuda gevşemiş seksen tane gül pembesi erkek ve kız çocuğu yataklarında hafif bir şekilde nefes alıp veriyordu. Her yastığın altında bir fısıltı vardı. KŞM Müdürü durup küçük yataklardan birinin üzerine eğilerek dikkatle dinledi.

52 "Sınıf Bilincine Giriş mi dediniz? Hoparlörlere biraz daha yüksek sesle tekrarlattırırım."

Odanın diğer ucunda duvarda bir hoparlör çıkıntı oluşturuyordu. Müdür hoparlöre yürüdü ve bir düğmeye bastı.

"...hepsi yeşil giyerler," diye cümle ortasından başlayan yumuşak ama net bir ses konuşmaya devam etti, "ve Delta çocukları haki giyerler. Yo, hayır, ben Delta çocuklarıyla oyun oynamak istemiyorum. Epsilonlar daha da kötüler. Okuyup yazamayacak kadar aptallar. Üstelik siyah giyerler, ki siyah canavarca bir renktir. Beta olduğum için öyle mutluyum ki."

Bir sessizlik oldu; sonra ses yine başladı.

"Alfa çocukları gri giyerler. Bizden çok daha sıkı çalışırlar, çünkü korkulacak kadar zekidirler. Gerçekten de Beta olduğum için öyle mutluyum ki. Çünkü o kadar çok çalışmıyorum. Üstelik biz Gamalar ve Deltalardan çok daha iyiyiz. Gamalar aptaldırlar. Hepsi yeşil giyerler. Delta çocuklar da haki giyerler. Yo, hayır. Delta çocuklarıyla oyun oynamak

istemiyorum. Epsilonlar daha da kötüler. Okuyup yazamayacak kadar...”

Müdür düğmeye tekrar bastı. Ses kesildi. Sadece sesin kısık hayaleti, seksen yastığın altından mırıldanmayı sürdürdü.

“Uyanmadan önce bu, kırk ya da elli kez tekrarlanmış olacak; sonra Perşembe tekrar ve Cumartesi bir daha olacak. Otuz ay süresince yüz yirmi kez, haftada üç kere. Sonra da daha ileri bir derse geçerler.”

Güller ve elektrik şokları. Deltaların hakisi ve bir nefes şeytantesi; çocuk daha konuşmaya bile başlamadan bir daha ayrılmaz biçimde birleştirilir. Ama sözsüz şartlandırma kaba ve toptancıdır; daha ince ayrımları sağlayamaz, daha karmaşık davranış biçimlerini benimsetemez. Bunun için sözlere ihtiyaç vardır, ama mantıksız sözlere. Kısacası, hipnopedyaya.

“Tüm zamanların en yüce ahlâklandırıcı ve sosyalleştirici gücü.”

Öğrenciler küçük defterlerine not ettiler. Kaynağın bizzat kendisinden.

Müdür bir kez daha düğmeye dokundu.

Kurnazca sokulan, yumuşak, yorulmak bilmez ses, “...korulacak kadar akıllıdır,” diyordu. “Gerçekten de Beta olduğum için öyle mutluyum ki...”

Pek de öyle su damlaları gibi değil, gerçi doğrudur, su en sert granitte oyuklar açabilir; hipnopedya daha çok sıvı balmumu damlalarına benzer, yapışan, kabuk bağlayan, üzerine düştüğü şeye –kaya sonunda, kızıl bir kütleye dönüşene kadar– derinlemesine işleyen balmumu damlalarına.

“Sonunda çocuğun zihni bu öğretilere dönüşene dek ve bu öğretilerin toplamı çocuğun zihnini oluşturan dek. Sadece çocuğun zihnini değil. Yetişkinin zihnini de, tüm yaşamı süresince. Yargılayan, arzulayan ve karar veren zihin; bu öğretilerden oluşacak. Ama bütün bu öğretiler *bizim* öğretilerimizdir!” Müdür neredeyse zaferle haykırıyordu.

“Devlet’in  ğretileri.” En yakın masaya yumruğunu indirdi.

“Onun için de...”

Bir gürültü duyup arkasına döndü.

Başka bir tonla, “Aman Ford’um!” dedi, “Kendimi kaybedip çocukları uyandırdım.”